

Första Korintierbrevet Kapitel 3. Övers och komm: Bo Giertz

Första Korintierbrevet Kapitel 3 Partisinne är oandlighet (1 Kor 3:1–4)

Översättning

Men till er, bröder, kunde jag inte tala som till andliga människor. Till köttsliga fick jag tala, till nyfödda barn i Kristus. Mjolk gav jag er, inte fast föda. Den kunde ni ännu inte fördrå. Och det kan ni inte heller nu! Ni har ju alltjämt kvar ert köttsliga sinne. När ni kan kivas och tvista, är ni då inte köttsligt sinnade? Lever ni inte precis som andra? När den ene säger: ”Jag håller mig till Paulus”, och den andre ”Jag håller mig till Apollos”, gör ni då inte som andra människor?

Kommentar

Nu säger Paulus något som måste ha chockerat korintierna. Han säger dem att de inte är mogna att förstå denna djupare visdom. De äger inte Anden – åtminstone inte på det viset. De är icke ”andliga”. Paulus menar inte: ni är inte kristna. Han kallar dem för ”bröder”, alltså medkristna, och han kallar dem för barn i Kristus. Men de är ännu ”köttsliga”. Det grekiska ordet kan betyda olika saker, dels något som är skapat, jordiskt och förgängligt, dels något som har att göra med vår syndiga natur, den som inte vill tjäna Gud eller underordna sig Gud. Här betyder det närmast något, som ännu inte har fostrats av Anden, något som ännu präglas av den gamla naturen och därför bara kan ta emot en mycket elementär undervisning om Kristus. Så var det alltså i början. Den gången var det något ganska naturligt. Det är inte någonting fel, att man är barn. Men att stanna i sin utveckling, det är allvarligt. Och det var just det, som hänt med korintierna. De var ännu alltjämt köttsliga. Paulus använder här en liten skiftning i uttrycket, som ger det betydelsen av att vara köttsligt sinnad. Det som förut var naturligt med hänsyn till att de var ”nyfödda barn i Kristus”, det har nu blivit ett allvarligt fel hos dem. Beviset på hur illa det är ställt med dem finner Paulus just i deras inbördes partibildningar och tvister.

Guds kyrka och de som bygger den (1 Kor 3:5–15)

Översättning

Vad är väl Apollos? Vad är Paulus? Tjänare, som hjälpte er till tro, var och en med den gåva, som Herren gav honom. Jag planterade, Apollos vattnade, men Gud gav växten. Den som planterar betyder ingenting, inte heller den som vattnar. Allt beror på Gud som ger växten. Man kan inte skilja på den som planterar och den som vattnar, även om de var för sig skall få lön efter sitt särskilda arbete. Vi är ju Guds medarbetare. Ni är en Guds åker, ett Guds bygge. Efter den nåd som jag fått, lade jag grunden, så som en erfaren byggmästare gör. En annan bygger nu vidare på den. Var och en får se till hur han bygger. Ty en annan grund kan ingen lägga än den som redan ligger där, och det är Jesus Kristus. Om man nu bygger på den grunden med guld, silver, ädla stenar, trä, halm eller strå, så kommer det att visa sig, vad det var för arbete. Herrens dag skall göra det uppenbart. Den bryter in med eld, och elden skall pröva hur det är med vars och ens verk. Om det som någon har byggt består i provet, så skall han få lön. Om det han har byggt brinner upp, går hans lön förlorad, men själv skall han bli frälst — som man räddas tvärs igenom lågorna.

Kommentar

För att visa hur orimligt det är att samlas kring var sin ledare, påminner Paulus om vad de andliga ledarna är för något. De är endast tjänare, som Kristus har sänt och utrustat för att de skall hjälpa andra människor till tro. Att de utför olika delar av arbetet betyder inte att den ene är mer betydande än den andre. Verket är ändå Guds. I det verket kan människor bli medarbetare, men de kan inte etablera sig som egna företagare, var och en med sitt folk. Därför säger Paulus, att man inte kan skilja på den ene och den andre. Ordagrant säger han att den som planterar och den som vattnar ”är ett”. De och deras verk hänger oupplösligt samman, infogade som de är i Guds stora verk. Kyrkan är Guds arbetsplats. Man kan jämföra den med en åker eller ett bygge.

Paulus utvecklar bilden av bygget. Som apostel lade han grunden. Apollos har byggt vidare på den och ännu någon annan fortsätter nu verket. Det är viktigt hur de bygger. Kyrkan har en grund, som är lagd av Gud själv, redan från begynnelsen. Det är Kristus. Det är på den grunden allting måste byggas. Men man kan bygga med olika material. Vi kan gissa vad Paulus menar. Korintierna hade fäst sig vid att inte alla deras lärare talade lika. Somliga använde mera av sådana uttryckssätt och tankeformer, som hörde till den tidens bildning. Sådant byggnadsmaterial kan ha olika värde. Det kommer att visa sig på domens dag. (Paulus säger bara ”den dagen”, ett uttryck som var väl känt från profeterna.) Då prövas det verk som medarbetarna utfört. De är själva en del av det verket. Apostlarna hör med till grundvalen och de andra är levande stenar, infogade i det stora bygget. Det är det stora ansvaret med att vara tjänare åt Ordet. Man är oupplösligt förknippad med sitt verk. Blev det illa gjort, drabbar det en själv. Räkenskapens dag kommer som en eld, som sveper genom Guds tempel, Kyrkan. Det äkta materialet håller, men trä, halm och strå förtärs av lågorna. Ur dessa lågor kan ändå den oskicklige byggmästaren bli rädd. Han trodde trots allt på sin Herre. Men lönen går han miste om.

Vad menar Paulus här med lönen? Om allt beror på nåd, kan man då tala om lön?

Här kan man se en av de djupa olikheterna mellan världen och Guds rike. I världen talar man om rättigheter, och det är självklart att man kan kräva lön för sitt arbete. I Guds rike finns inga rättigheter. Alla rättigheter har vi förverkat. Det är Kristus som skaffat oss ”rätten” att vara Guds barn, och den rätten är en oförtjänt gåva. När man tjänar Gud, så är det inte ett arbete som man skall ha ersättning för, utan ett privilegium, en gåva och en ynnest. Men det hör med till Guds väsen att han skänker goda gåvor av alla slag åt sina barn. Därför ger han också hundrafaldigt igen, när hans barn har offrat eller lidit för Kristi skull. Därför finns det en ”nådelön”, en gåva som visserligen ingen kan begära och ingen kräver, men som ändå kommer hans trogna tjänare till del.

Vi har vant oss att tänka, att vi alla är lika och alla har lika rättigheter. Principen om lika rättigheter har sin stora betydelse i

denna världen. Men i Guds rike gäller inga rättigheter. Där är det aldrig tal om allas likhet. I stället heter det att vi är ett, fast vi är olika och får så olika gåvor. Vi är alla lika mycket Guds barn, lika älskade av Gud och alltså jämlika. Men vi kan samtidigt vara totalt olika, med helt olika uppgifter. Och vi får inte samma gåvor, inte heller i den nya världen. Jesus talar som en självklar sak om olika platser i Guds rike. Därför kan också Paulus här tala om att olika arbetare får olika ”lön”. Så länge man tänker på världens vis och vakar över sina rättigheter, kan man inte förstå ordningen i Guds rike, där allt är oförtjänt och alla är lyckliga över de olika gåvor deras Fader skänker dem.

Guds tempel fördäras av världens visdom (1 Kor 3:16–20)

Översättning

Vet ni inte att ni är Guds tempel och att Guds Ande bor i er? Om någon fördäras Guds tempel, så skall Gud fördärva honom, Guds tempel är heligt, och det templet, det är ni.

Ingen bedrage sig själv. Om någon av er tror att han är vis i denna världens mening, så behöver han bli en dåre — för att sen kunna bli vis. Ty denna världens vishet är dårskap inför Gud. Det är ju skrivet:

Han snärjer de vise i deras klokskap,

och på ett annat ställe:

Herren känner de visas tankar och vet hur tomma de är.

Kommentar

Ännu ett argument tar Paulus fram för att inpränta plikten till obrottslig enhet. Vet ni inte, att ni är Guds tempel, där Anden bor? På andra ställen kan Paulus tala om våra kroppar som Andens tempel. Här tänker han på kyrkan. Att splittra den betyder att fördärva Guds tempel och det har med sig dom. Så farligt kan det vara med partibildningarna.

Den främsta orsaken till splittringen ser Paulus tydligen i den visdom (vi skulle säga: lärdom, bildning, kultur) som inte vill ta emot evangeliet sådant det är, utan försöker anpassa det efter någon viss teologi eller samhällssyn eller världsbild som råkar vara gångbar. Det är detta slags visdom man måste avsäga sig. Man måste våga bli en dåre inför sina samtida, när de är besatta av ”visdom”. Annars sluter man sig för evangeliet. Paulus stryker under det med ännu ett par citat, som är tillämpliga på alla andliga moderiktningar. De är som fällor, där människor fångas av sitt eget skarpsinne. Man brukar se det tydligast trettio år senare, när alla deras spekulationer och alla deras slagord verkar så underligt förbrukade och ihåliga. Men ”Herren känner de visas tankar och vet hur tomma de är”. Det är därför man skall lyssna till honom och inte låta sig imponeras av världens visdom.

Ordets tjänare och hans församling (1 Kor 3:21–4:5)

Översättning

Därför skall ingen berömma sig av människor. Allt är ju ert. Det må vara Paulus eller Apollos eller Kefas eller hela världen, de gälla liv eller död, den dag som är eller den som kommer — alltsammans hör er till. Men ni hör Kristus till, och Kristus hör Gud till.

(Kap 4) Alltså bör man se på oss som Kristi tjänare och som förvaltare av Guds hemligheter. Vad man sen har rätt att begära av en förvaltare, det är att han skall vara trogen.

För mig betyder det mycket litet om jag blir ställd till svars inför er eller någon annan mänsklig domstol. Jag vill inte ens sitta till doms över mig själv. Visserligen vet jag ingenting med mig, men det räcker inte för att jag skall vara rättfärdig. Det är Gud som sitter till doms över mig. Fäll alltså inte någon dom förrän tiden är inne, inte förrän Herren kommer. Han skall låta ljuset falla på dem som ligger dolt i mörkret och avslöja vad vi innerst ville. Då blir det Gud som delar ut beröm åt var och en.

Kommentar

Paulus klargör hur en församling bör se på sina andliga ledare. Han talar inte bara om apostlarna utan om män sådana som Apollos, och vad han säger gäller sakligt också för prästämbetet, som har vuxit fram ur de tjänster som Paulus här har i tankarna.

Korintierna hade sagt: Jag håller mig till Paulus, till Apollos osv. Egentligen står det: Jag tillhör Paulus. Nu vänder Paulus på detta och säger: Det är ju tvärtom! Det är Paulus och Apollos och Kefas som tillhör er! Ni har fått dem av Kristus, till er tjänst! Alldeles som ni fått hela världen, hela Guds goda skapelse med alla dess gåvor, som ni kan glädja er åt som barn. Allt som kommer till er är ju gåvor från Herren. Livet är det och döden är det, den dag som är inne i dag och alla de dagar som kommer. Så rika är ni. Kom bara ihåg en sak: själva tillhör ni Kristus. Och Kristus tillhör Gud, han är Guds Messias, Guds Helige, Guds Son. Alltså får ni använda allt detta goda som Guds barn. Ni får det ur Kristi hand, när ni lever genom honom och hos honom. Så skall ni också se på oss som är Ordets tjänare ibland er. Vi tillhör er, vi alla, inte bara den som ni själva väljer.

Man bör alltså se på oss som Kristi tjänare, fortsätter Paulus, tjänare som har fått uppdraget att förvalta Guds hemligheter. En förvaltare var i antiken vanligen en slav. Å ena sidan var han helt beroende av sin herre, förpliktad att göra allt efter sin herres intentioner. Å andra sidan hade han något om hand som andra inte hade. Det var han som i husfaderns frånvaro ledde arbetet, fördelade uppgifterna och såg till att alla fick sin rätta kost i rätt tid. Vad nu aposteln eller prästen är satt att förvalta är ”Guds hemligheter”. Paulus använder ordet ”mysterier” och menar den ”Guds hemliga visdom” som han talat om förut och som han utförligt skildrar i Efesierbrevet. Det är försoningens och frälsningens hemlighet. Han är medveten om att Kristus har låtit honom blicka djupare in i den hemligheten än andra människor och att han är skyldig att föra budskapet vidare. Detta budskap har fått sin slutliga utformning under den apostoliska tiden. Vi kan

inte lägga någonting till det. Men alltjämt skall en präst vara en förvaltare av Guds hemligheter. Han skall ha en djup och grundlig insikt i det bibliska budskapet, djupare och grundligare än man kan förutsätta hos hans åhörare. Det var man väl medveten om i urkyrkan: ”Han skall stadigt hålla sig till det fasta ordet, såsom han har fått lära det, så att han blir i stånd både att trösta och förmana enligt den sunda läran och att vederlägga dem som säger emot” (Tit 1:9).

Både apostel och präst hör alltså församlingen till. De är till för församlingens skull, som förvaltare av Guds hemligheter. Över de hemligheterna kan varken präst eller församling bestämma. Prästen är inte en kyrkokommunal tjänsteman, som har att fullgöra vad människor ålägger honom. Han är Kristi tjänare och förvaltare av något, som vi människor inte råder över.

Vad man alltså har rätt att begära av honom är att han skall vara trogen. Han skall bära fram budskapet utan ändringar och utan att fråga om människor gillar det eller inte. Paulus låter förstå, att han inte bryr sig ett dugg om vad korintierna säger om honom, bara han vet med sig att han gjort och sagt så som hans Herre befallt. På den punkten har han rent samvete. Han vet inte med sig om något fusk. Men ändå vill han inte sätta sig till doms över sig själv, så att han vågar fälla utslaget: icke skyldig. Det är Herren Kristus som sitter till doms över honom, och den domen kommer att fällas på den stora räkenskapsdagen. Då kommer det att visa sig, vad vi egentligen ville och levde för. Somliga satte sina egna meningar över Herrens och tyckte annorlunda än han. Andra ville av hjärtat tjäna honom och trodde att han hade rätt i allt.

Copyrightregler:

Bo Giertz är upphovsman till såväl översättning som kommentar,
Nedladdning och utskrift av såväl översättning som kommentar får endast ske för personligt bruk,
All övrig användning av såväl översättning som kommentar måste godkännas av rättsinnehavarna samt
Stiftelsen bibelskolan.com åtar sig att förmedla eventuella förfrågningar om vidare användning av översättning och/eller kommentar till rättsinnehavarna.

REGISTER:Nya Testamentet Första Korintierbrevet